

Briselē, 18.5.2016.
COM(2016) 345 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2016. gada konverģences programmu

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovākijas 2016. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovākijas 2016. gada konverģences programmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu²,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas³,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

- (1) Komisija 2015. gada 26. novembrī pieņēma gada izaugsmes pētījumu⁴, iezīmējot 2016. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada sākumu. Gada izaugsmes pētījuma prioritātēs Eiropadome apstiprināja 2016. gada 17.-18. martā. 2015. gada 26. novembrī Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma brīdināšanas mehānisma ziņojumu⁵, kurā tā nenoteica Slovākiju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma ieteikumu Padomes ieteikumam par eurozonas ekonomikas politiku⁶. Šo ieteikumu 2016. gada 18.–19. februāra sanāsmē apstiprināja Eiropadome un 2016. gada 8. martā pieņēma Padome. Tā kā Slovākijas valūta ir euro un ņemot vērā valstu ekonomiku ciešās savstarpējās saiknes ekonomiskajā un monetārajā savienībā, Slovākijai būtu jānodrošina ieteikuma pilnīga un savlaicīga īstenošana.

---

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² COM(2016) 345 *final*.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 un P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 *final*.

⁵ COM(2015) 691 *final*.

⁶ COM(2015) 692 *final*.

- (2) 2016. gada valsts ziņojumu par Slovākiju publicēja 2016. gada 26. februārī⁷. Tajā tika izvērtēti Slovākijas panākumi, īstenojot Padomes 2014. gada 15. jūlijā pieņemtos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, un progress attiecībā uz stratēģijas "Eiropa 2020" valsts mērķu sasniegšanu.
- (3) Slovākija 2016. gada 29. aprīlī iesniedza 2016. gada valsts reformu programmu un 2016. gada stabilitātes programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (4) Attiecīgie konkrētai valstij adresētie ieteikumi ir īstenoti Eiropas strukturālo un investīciju fondu 2014.–2020. gadam plānošanā. Kā noteikts Regulas (ES) Nr. 1303/2013 23. pantā, Komisija var pieprasīt dalībvalstij pārskatīt tās partnerības nolīgumu un attiecīgās programmas un ierosināt grozījumus, ja tas vajadzīgs, lai palīdzētu īstenot atbilstošos Padomes ieteikumus. Norādēs par to, kā piemērojami pasākumi, kuri saista Eiropas strukturālo un investīciju fondu efektivitāti ar pareizu ekonomikas pārvaldību⁸, Komisija ir sniegusi sīkāku informāciju par to, kā tā izmantotu šo noteikumu.
- (5) Uz Slovākiju pašlaik attiecas Stabilitātes un izaugsmes pakta preventīvā daļa. Savā 2016. gada stabilitātes programmā valdība plāno uzlabot nominālo bilanci līdz -1,9 % no IKP 2016. gadā un turpmāk pakāpeniski līdz -1,3 % no IKP 2017. gadā. Saskaņā ar stabilitātes programmu vidējā termiņa budžeta mērķis — strukturālais deficīts 0,5 % apmērā no IKP — tiktu sasniegts 2019. gadā. Saskaņā ar programmu sagaidāms, ka valdības parāda attiecība pret IKP 2016. gadā sasniegs 52,9 % un turpinās pieaugt līdz 47,3 % 2019. gadā. Šo budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs ir ticams. Tomēr pasākumi sākot no 2017. gada plānoto budžeta deficīta mērķu sasniegšanai nav pietiekami konkretizēti. Saskaņā ar Komisijas 2016. gada pavasara prognozi pastāv risks, ka Slovākija 2016. gadā nedaudz novirzīsies no vidējā termiņa budžeta mērķa, bet sagaidāms, ka 2017. gadā nemainīgas politikas apstākļos tā veiks ieteiktās fiskālās korekcijas. Pamatojoties uz savu stabilitātes programmas novērtējumu un ņemot vērā Komisijas 2016. gada pavasara prognozi, Padome uzskata — sagaidāms, ka Slovākija kopumā ievēros Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumus. Tomēr būs nepieciešami turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību 2016. gadā. Šim nolūkam ārkārtīgi svarīgi būtu veikt ilgstoši atliktu pasākumu — pieņemt saistošas izdevumu maksimālās robežas — un īstenot "izmaksu lietderības" programmu, lai palielinātu publisko izdevumu efektivitāti, veicot plānoto izdevumu pārskatīšanu atsevišķās jomās.
- (6) Publisko finanšu ilgtermiņa ilgtspēja Slovākijā joprojām ir problemātisks jautājums. Tas galvenokārt ir saistīts ar prognozēto ar novecošanu saistīto izmaksu pieaugumu veselības aprūpes un pensiju jomās. Sagaidāms, ka Slovākijas pensiju izdevumu pieaugums līdz 2060. gadam būs viens no lielākajiem ES, kas skaidrojams ar sabiedrības novecošanu un zemo dzimstības līmeni. Likumā noteiktais pensionēšanās vecums Slovākijā ir salīdzinoši neliels, daļēji saistībā ar paredzamā mūža ilguma faktoriem. Veselības aprūpes izdevumi ir galvenais ar novecošanu saistītās izmaksas ietekmējošais faktors. Sagaidāms, ka publiskie veselības aprūpes izdevumi ilgtermiņā būtiski pieaugs, lai arī no salīdzinoši zema līmeņa. Neraugoties uz nelielu uzlabojumu, veselības rādītāji Slovākijā joprojām ir ļoti slikti. Lai palielinātu izmaksu lietderību veselības aprūpes nozarē, valdība ir veikusi pasākumus gan

---

⁷ SWD(2016) 93 *final*.

⁸ COM(2014) 494 *final*.

stacionārās aprūpes, gan ambulatorās aprūpes nozarēs. Turpinās centieni ieviest integrētu veselības aprūpes modeli. Šīs reformas panākumi, šķiet, ir atkarīgi no ieinteresēto dalībnieku iesaistīšanās, veselības aprūpes centru un slimnīcu integrācijas un no personāla piemērotības. Neraugoties uz pasākumiem, kas pieņemti, lai ierobežotu turpmāku parāda palielināšanos publiskajās slimnīcās, daudzu slimnīcu finansiālais stāvoklis joprojām ir slikts. Grūtības joprojām sagādā negatīvo izdevumu tendenču pilnīga mainīšana, piemēram, pārstrukturējot slimnīcu kapacitāti, ieviešot iepriekš noteiktu maksājumu sistēmu un palielinot publiskā iepirkuma konkurenci veselības aprūpes nozarē. Attiecībā uz ambulatoro aprūpi — ģimenes ārstu vājā "norīkošanas" funkcija ir daļēji skaidrojama ar neoptimālu kompetenču sadalījumu starp ģimenes ārstiem un speciālistiem un veicina to, ka tiek izmantota specializēta aprūpe, kas ir dārgāka. Attiecībā uz nodokļiem — valdības pasākumi, lai apkarotu krāpšanu nodokļu jomā ir veicinājuši labāku nodokļu iekasēšanu, jo īpaši pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jomā. Tomēr starpība starp plānoto un faktiski iekasēto PVN joprojām ir augsts, un tas norāda uz vēl pastāvošām problēmām nodokļu saistību izpildes jomā. Stingra uzsvara likšana uz PVN iekasēšanu iepriekšējos gados ir mazinājusi citām nozīmīgām nodokļu jomām, piemēram, ienākumu nodokļiem pievērsto uzmanību. Turklāt, koncentrējoties uz revīziju, nepietiekami izstrādātas ir palikušas citas nodokļu administrācijas funkcijas, piemēram, parāda piedziņas funkcija. Tas liek secināt, ka vēl ir daudz iespēju uzlabot resursu sadalījumu nodokļu sistēmā. Stratēģija, lai noteiktu mērķus nodokļu saistību izpildes jomā, vēl nav izstrādāta.

- (7) Neraugoties uz uzlabojumiem darba tirgū ekonomikas veiksmīgās atveseļošanās un neseno politikas pasākumu rezultātā, problēma joprojām ir ilgtermiņa bezdarbs. Ilgtermiņa bezdarba rādītājs joprojām ir viens no augstākajiem ES (7,6 % salīdzinājumā ar visas ES rādītāju 4,3 % 2015. gada trešajā ceturksnī). Tas jo īpaši ietekmē atstumtās romu kopienas, mazkvalificētus un jaunus cilvēkus. Pasākumi bezdarba novēršanai ir veikti arodizglītības un apmācības, subsidēto darbvietu un karjeras konsultāciju jomā. Tomēr vairākumā gadījumu šo reformu veiksmīga īstenošana būs atkarīga no valsts nodarbinātības dienesta iespējām. Neraugoties uz centrālā nodarbinātības biroja reorganizēšanu un apmācību pieejamības uzlabošanu, joprojām pastāv grūtības ieviest individualizētu atbalstu ilgtermiņa bezdarbniekiem un neaizsargātām iedzīvotāju grupām. Romu iesaistes līmenis Slovērijas darba tirgū joprojām ir ļoti zems, un progress viņu nodarbinātības līmeņa palielināšanā ir lēns. Faktori, kas ietekmē viņu vājo līdzdalību darba tirgū, ir zems izglītības un prasmju līmenis un diskriminācija. Reproductīvā vecuma sievietes zemais nodarbinātības līmenis ir saistīts ar ilgo bērna kopšanas atvaļinājumu (līdz pat trim gadiem), bērnu aprūpes iestāžu trūkumu — jo īpaši bērniem, kas nav sasnieguši trīs gadu vecumu, — augstās bērnu aprūpes izmaksas un elastīga darbalaika režīmu ierobežotā izmantošana. Turklāt saglabājas reģionālās atšķirības – bezdarba līmenis Slovērijas austrumos joprojām ir divreiz lielāks nekā Bratislavā. Attiecībā uz darba tirgus pakalpojumu pārvaldību — iepriekšējos mēnešos veiktie pasākumi nenodrošina individualizētu pieeju, risinot strukturālās problēmas Slovērijas darba tirgū.
- (8) Izglītības sistēma nav pietiekami orientēta uz Slovērijas ekonomiskā potenciāla palielināšanu. Saskaņā ar starptautiskajiem standartiem izglītības rezultāti ir slikti un pasliktinājušies vēl vairāk. Tas lielā mērā ir saistīts ar skolotāju izglītības neatbilstību un skolotāja profesijas nepietiekamo pievilcību. Neraugoties uz skolotāju algu pieaugumu 2016. gadā par 4 %, zemais atalgojums un nepietiekama praktiskā apmācība pieder pie faktoriem, kuri šo profesiju padara jauniem cilvēkiem nepievilcīgu. Vēl ir jāīsteno nesen pieņemtais pret segregāciju vērtais tiesību akts,

lai ieviestu pozitīvas izmaiņas un palielinātu romu iesaistīšanu tradicionālajā izglītībā, tostarp pirmsskolas izglītībā.

- (9) Valsts pārvaldes darbs joprojām notiek neefektīvi. Ņemot vērā valsts pārvaldes sadrumstaloto un inerto organizatorisko struktūru, ir nepieciešama efektīva koordinācija. Pozitīvs solis ir Cilvēkresursu vadības stratēģijas pieņemšana 2015. gada oktobrī. Tomēr vēl nav pieņemts jaunais Civildienesta likums, kas ir nepieciešams priekšnoteikums stratēģijas veiksmīgai īstenošanai. Valdība ir veikusi vairākus pasākumus korupcijas apkarošanai, bet to ietekme līdz šim ir bijusi maza. Jo īpaši, necils ir Slovākijas sniegums attiecībā uz krimināllietu uzsākšanu un saukšanu pie atbildības par korupciju, tostarp par nelikumīgām darbībām publiskā iepirkuma jomā. Ir saīsināts būvatļauju piešķiršanas procedūru ilgums attiecībā uz lielapjoma ieguldījumiem un infrastruktūras projektiem. Nekonsolidētas pārvaldības, uz pierādījumiem balstītas publiskā iepirkuma procedūru izstrādes trūkuma, nepietiekama profesionālisma, interešu konfliktu, konkrētiem kandidātiem piemērotu iepirkuma specifikāciju un zemākās cenas kritērija pārmērīgas izmantošanas rezultāts ir maza konkurence, kas balstīta uz kvalitāti. Pastāvīgi tiek ziņots, ka publiskā iepirkuma nepilnības ietekmē publisko resursu sadalījuma lietderību. Uzņēmumus Slovākijā ietekmē biežas izmaiņas likumdošanā un apgrūtinātās administratīvās procedūras un prasības. Grūti pārvarami administratīvie un regulējuma radītie šķēršļi attiecībā uz dažiem profesionālajiem pakalpojumiem un tīklu nozarēm, nepilnības dažās jomās, piemēram, līgumu piemērošanas un maksātspējas neregulējuma jomās, un jau ilgi pastāvošās problēmas saistībā ar tiesu sistēmas kvalitāti nodara kaitējumu uzņēmējdarbības videi un attur no ieguldījumu veikšanas. Ir veikti daži pasākumi, lai atvieglotu darījumdarbības veikšanu, piemēram, 2015. gada oktobrī tika izveidots Labāka regulējuma centrs, un 2016. gada sākumā uzsāka darbu Valsts darījumdarbības centrs. Tomēr Mazās uzņēmējdarbības akta pieņemšana saskaņā ar MVU attīstības stratēģiju tika atlikta.
- (10) Eiropas pusgada kontekstā Komisija ir veikusi Slovākijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi un to publicējusi 2016. gada ziņojumā par valsti. Tā arī ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu, kā arī pasākumus, kas veikti saistībā ar iepriekšējos gados Slovākijai adresētiem ieteikumiem. Vērtējumā Komisija ņēma vērā ne tikai programmu lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovākijā, bet arī atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā, ka ir jānostiprina ES vispārējā ekonomikas pārvaldība, turpmākajos valsts lēmumos nodrošinot ES līmeņa ieguldījumu. Komisijas ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. līdz 3. ieteikumā.
- (11) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi stabilitātes programmu, un tās atzinums ir atspoguļots jo īpaši 1. ieteikumā.

AR ŠO IESAKA Slovākijai 2016. un 2017. gadā rīkoties šādi.

1. Panākt ikgadējo fiskālo korekciju 0,25 % apmērā no IKP vidēja termiņa budžeta mērķa sasniegšanai 2016. gadā un 0,5 % apmērā no IKP 2017. gadā. Uzlabot veselības aprūpes sistēmas izmaksu lietderību. Veikt pasākumus, kas vērsti uz nodokļu iekasēšanas uzlabošanu.
2. Uzlabot aktivizēšanas pasākumus ilgtermiņa bezdarbniekiem un citām nelabvēlīgākā situācijā esošām grupām, tostarp individualizētus pakalpojumus un mērķtiecīgus

mācību pasākumus. Veicināt sieviešu nodarbinātību, jo īpaši paplašinot izmaksu ziņā pieņemamas, kvalitatīvas bērnu aprūpes pieejamību. Uzlabot izglītības rezultātus, padarot skolotāju profesiju pievilcīgāku un vairāk jau no agras bērnības iesaistot romu bērnus tradicionālajā izglītībā.

3. Konsolidēt pārvaldību, pastiprināt pāreju no tikai uz cenu balstītas konkurences uz konkurenci, kas balstīta uz kvalitāti, un uzlabot saukšanu pie atbildības par nelikumīgām darbībām publiskā iepirkuma jomā. Uzlabot cilvēkresursu vadības pārredzamību, kvalitāti un efektivitāti valsts pārvaldē, jo īpaši pieņemot jaunu Civildienesta likumu, un palielināt tieslietu sistēmas efektivitāti. Pieņemt visaptverošu plānu, lai novērstu administratīvus un regulējuma radītos šķēršļus uzņēmumiem.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*